СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 210. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, середа, 10-го вересня 1947. No. 210. JERSEY CITY and NEW YORK, Wednesday, September 10, 1947 VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

АРЕШТУЮТЬ ЧУЖИННИХ КОМУНІСТІВ В ЮНІЯХ

Ню Йорк, 9 вересня. — Федеральний уряд перевів уже друге арештування чужинного комуніста, який надавав напрям діяльности в робітничій юнії. Майкел Дж. Обермаєр, предсідник відділу 6 Юнії Клюбових Робітників, попав під арешт за те, що „проповідував насильне скинення уряду Злучених Держав". За нього заложили запоруку в сумі $1,000 доки він не буде переслуханий в суді. Він має 55 літ, приїхав з Німеччини до Америки в 1913 р., досі не постарався за прийняття американського громадянства, хоч добився важного становища в робітничій організації, бо через чотири роки був стейтовим секретарем міжнародної юнії готелевих службовиків. За його комуністичну діяльність праві елементи юнії недопустили його поновного вибору на це становище перед двома роками. Департамент справедливости домагається його на депортування до Німеччини.

Другий арештований комуніст це Джан Санто, організаційний директор міжнародної транспортової юнії, приналежної до Конгресу Індустріяльних Організацій. Він походить з Румунії, а приїхав до Америки з Угорщини в 1927 р. як студент з іменем Десидеріус Гаммер. Він був арештований в 1941 р. під замітом підбурювання проти уряду Злучених Держав, потім його випустили на волю, а тепер знову заарештували. Він теж не має громадянських паперів і тому його хочуть депортувати. Оба арештовані мають сильних оборонців посеред юнійних провідників.

СУД ЗА ПІДПИСУВАННЯ ЗАЯВ З ВІДРЕЧЕННЯМ КОМУНІЗМУ

Форт Ворт, Тексас. — Федеральний суддя Т. Вайтфілд Дейвидсон признав важною постанову в новім робітничім законі, яка домагається від юнійних урядовців підписання заяви, що вони не належать до Комуністичної Партії. Це рішення видав суддя в позві міжнародної юнії нафтових робітників, яка не хотіла підписати вимаганої заяви. Юнія пізвала до суду Едвина Еліота, окружного директора Краєвої Ради Робітничих Відносин за-те, що він відмовився рахувати голоси при виборах в юнії в Вичита Фолс, у Тексасі. Він твердив, що юнія не має охорони права тому саме, що не вислала заяв урядовців з відреченням комунізму. Юнія боронилася тим ,що вже давно стоїть на протикомуністичнім становищі й посилала свої фінансові звіти до департаменту праці, одначе суддя став на становищі, що закон Тефта-Гартлія вимагає підписання відречення від комунізму.

НІМЕЦЬКА ВОЄННА РАКЕТА НА СЛУЖБІ АМЕРИКИ

Вашингтон. — Департамент флоти оприлюднив досвіди з славною німецькою ракетою V-2, яку американці зловили при кінці війни і пристосували до своїх вимог. Ракета, чи радше роботовий літак ваги 16 тон, вироблена в Америці на німецьких взірцях, була випущена на пробу на Атлантійському океані останньої суботи з американського літаконосця Мидвей. Це було в околиці Бермуди. За полетом ракети слідити спеціяльні літаки, які теж вилетіли з корабля Мидвей. Досвідові приглядалися знавці воєнного діла. Ракета мала летіти на просторі 275 миль і вже наперед пороблено приготування, щоб у дорозі не було ніяких предметів, які могли б зазнати ушкодження. Та показалося, що ракета перелетіла лише 6 миль, потім вибухла і щезла без сліду.

ОБМЕЖЕННЯ СВОБОДИ ЦЕ ПОРОК

Филаделфія. — Інтересну дискусію переведено на отворенні конференції в справі релігії, науки й філософії. Промовці ствердили, що деякі напрямки в думанні як от в справі релігії, доводять до напруження, але напруження знову стає підставою поступу. Лише цілковите виключення свободи доводить до віри в призначення. У дискусії над причинами тоталітаризму застановлявся д-р Бюл Галаґер з Берклі, у Каліфорнії. Він прийшов до висновку, що причиною комунізму із усім цим, що він несе, є індивідуалізм, доведений до крайніх границь. Як реакція проти необмеженої особистої свободи повстає змагання до її обмеження, а це знову доводить до знищення свободи. Одначе обмеження свободи в теперішніх відносинах це тесаме, що прилюдна неморальність. Для збереження свободи треба перевірки Західної цивілізації, твердив Галаґер.

КОНВЕНЦІЯ ВЕТЕРАНІВ ЗА НЕГАЙНУ ОБОРОНУ

Клівленд. — Делегати на таборовий зїзд Ветеранів Чужинних Воєн покінчили свої наради прийняттям резолюцій, у яких домагаються негайних засобів для переведення оборони. На першому місці поставлено розбудову повітряної сили і затримання контролі над атомовою бомбою в руках Америки, а в одночас треба перевести загальний військовий вишкіл. Ветерани заявилися теж за негайне скликання конгресу.

Мейор міста Филаделфії проголосить офіціяльно Український День

УСПІШНІ ЗАХОДИ З.У.А.Д. КОМІТЕТУ НА ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКИМ СКИТАЛЬНИКАМ В ЕВРОПІ

Филаделфія, 9. вересня. — Злучений Український Американський Допомоговий Комітет одержав офіційне повідомлення з канцелярії мейора міста Филаделфії, що Український День („Теґ Дей") у Филаделфії, заповіджений на суботу, дня 1-го листопода і на допомогу українським скитальникам в Европі, буде проголошений офіційно мейором міста п. Бернардом Самуелем. В пятницю, дня 24-го жовтня, мейор міста в приявності представників ЗУАДКомітету і американської преси підпише та проголосить урядово проклямацію Українського Дня. Усі українські організації і товариства міста Филаделфії вже почали інтензивну підготовку, щоб цей День випав якнайбільш величаво.

ЄПИСКОП МСТИСЛАВ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк, 9. вересня. — Сьогодні вранці на пароплаві „Квін Мері" причалив до Нюйорського порту єпископ Української Автокефальної Православної Церкви, преосв. Мстислав. Владика є в дорозі з Европи до Канади, де Собор обрав його на катедру єпископа.

ДОПОМОГА ДЛЯ ГРЕЦІЇ ЦЕ ЖИТТЄВА СПРАВА — ГОЛОС НА МІЖНАРОДНІЙ ЖІНОЧІЙ РАДІ

Филаделфія, 8. вересня. — На отворенні конференції Міжнародної Жіночої Ради, яка відбуває свої зібрання при співучасти 1,000 делегаток в університеті Пенсилвенія, виголосила промову Софія Анатоніядес, предсідниця Грецької Національної Жіночої Ради. Вона, як і інші жінки, склала звіт з діяльности жінок у різних країнах, а про Грецію сказала, що сама приявність грецьких делегаток на конференції вказує, що Греція це єдина країна у Східній Европі, що ще бореться за збереження цивілізації й тому заслуговує на підтримку цілого світу. Світ має велику відповідальність за долю Греції, сказала пані Анатоніядес. Вона пригадала зібраним напис на гробі грецького героя Леонідаса з часів боротьби проти варварів — персів, який каже: „Чужинче! Йди й скажи Спарті, що вірні її законам, ми всі тут спочиваємо". Це пригадка, що Леонідас погиб разом із усіми 600 іншими спартанцями в обороні цивілізації в просмику Термопіле. У Розмові з кореспондентами пані Анатоніядес заявила, що Греція бореться тепер за ввесь світ проти комунізму.

ДОГОВІР З РІО СКРІПЛЯЄ СВІТОВИЙ МИР — ПОТВЕРДЖУЄ СОМНЕР ВЕЛЕС

Ню Йорк. — Між-Американський оборонний договір з Ріо де Жанейро творить зворотну точку в історії Західної півкулі — таку думку висловлює в синдикованій статті колишній підсекретар стейту Сомнер Велес. Американські республики довели до успіху свої змагання, які вони розпочали ще в 1933 р. Вони перевели оборонну реґіональну організацію, яка буде взірцем для інших, як скріпити Обєднані Держави. — За успіх у цій справі належиться — на думку Велеса — признання секретареві Маршалові, сенаторові Ванденберґові і сенаторові Конелі. Велес згадує теж про визначні заслуги для цієї справи міністра закордонних відносин республики Панами, д-ра Рікарда Альфера.

Українська Повстанська Армія в боротьбі

ПООДИНОКІ ВІДДІЛИ ПРОДОВЖУЮТЬ НАМАГАННЯ ПРОБИТИСЯ В АМЕРИКАНСЬКУ ЗОНУ АВСТРІЇ. ПОСЛАБЛЕННЯ ДІЙ НА ПОЛЬСЬКОМУ І СКРІПЛЕННЯ НА ЧЕСЬКОМУ БОЦІ КАРПАТ. ПОЛЯКИ І ЧЕХИ НАГОРОДЖУЮТЬ СВОЇХ ВОЯКІВ ЗА БОРОТЬБУ З УКРАЇНСЬКИМИ ПОВСТАНЦЯМИ.

Криклевудська (Англія) „Іст Юроп" у виданні з 14. серпня подає дві вістки про Українську Повстанську Армію та її дії. В повідомленні з Польщі говориться про прийняття, влаштоване в честь польської т. зв. Шлеської Дивізії, „яка багато місяців була зайнята боротьбою проти зєднань Української Постанської Армії в районах Ярослава і Любортова". Варшавське радіо повідомило, що в останньому часі помітно зменшилися дії Українських Повстанців в Південно-східній Польщі. Натомість повідомляється про цілий ряд боїв У. П. А. з чехословацькою армією по чеському боці Карпат. Дня 30-го липня на чехословацько-польському кордоні 30 польських і 30 чехословацьких вояків відзначено військовими нагородами за окремі заслуги в боротьбі проти Українських Повстанців, які діяли в Словаччині від закінчення війни.

В повідомленні з Чехословаччини подається за словацькою пресою, що поодинокі відділи Української Повстанської Армії продовжують намагання пробитися з Польщі і східної Словаччини в американську зону Австрії. Деякі з цих загонів появилися вже в центральній Словаччині і Моравії. В районах Банської Бистриці і Зволена чехословацькі власті повідомили, що всі особи, які після 29-го липня увійдуть в ліс в Низьких і Високих Татрах робитимуть це на власний риск і відповідальність. З поодиноких місцевостей повідомляється про перестрілку між повстанцями і військовими відділами.

ТРАГЕДІЯ 4,000 ЖИДІВСЬКИХ СКИТАЛЬНИКІВ

ПРИМУСОВА ВИСАДКА В НІМЕЧЧИНІ І ПРИМІЩЕННЯ ЗА КОЛЮЧИМ ДРОТОМ ПІСЛЯ ДВОХ МІСЯЦІВ СКИТАННЯ ПО МОРЮ.

Гамбург, Німеччина, 8. вересня. — Від довшого часу світова преса присвячувала багато уваги чотирьом з половиною тисячам жидівських скитальників, які намагалися без згоди британських властей дістатися до Палестини. Всіх їх опісля інтерновано та на пароплаві відправлено зразу до Франції. Скитальники відмовилися залишити пароплав та вийти на сушу. Не допоміг і британський ультимат. Тоді всіх їх на трьох пароплавах відправлено до Німеччини. Пароплави зі скитальниками сьогодні закинули якір в порті Гамбурґу, а що скитальники і тут відмовились добровільно вийти на сушу, хоча в усіх помітна втома після майже двох місячного побуту і блукання на кораблі, британські власті наказали примусову висадку. Сьогодні „вивантажено" тільки один корабель, на якому було 1.406 скитальників, між ними багато жінок, дітей і старців. Висадку переводили британські вояки, „допомагаючи" подорожним силою вйти на сушу, навантажуючи їх з черги до потягу та відправляючи до табору скитальників в Поппендорфі, де приміщено їх за огорожою з колючого дроту. Під час висадки жиди ставляли опір, при чому кількох віднесли легкі поранення. Більшого опору сподіються при висадці дальших 3,000 скитальників з двох інших пароплавів. Під час висадки скитальники всіляко демонтрували, співаючи жидівський національний гимн та виявляючи своє бажання посилитись в своїй батьківщині — Палестині.

У ФРАНЦІЇ СУДИТИМУТЬ 9 ЖИДІВ, ЯКІ ПЛАНУВАЛИ „БОМБАРДУВАННЯ" ЛОНДОНУ

Париж, 8. вересня. (АП) — Французький суд видав сьогодні наказ арешту 9 жидів, включно з одним нюйорським рабіном, які планували „бомбардування" Лондону з повітря пропагандивними летючками і бомбами власного виробу. Заарештовані належать до палестинської терористичної організації „Стерн Банд". У звязку з цим розкриттям в Англії сильно скріпилися проти-жидівські настрої, що проявляється в пресі та в публичних виступах.

РАДІО-КОНЦЕРТ УКРАЇНСЬКИХ ПІСЕНЬ В ЕСПАНІЇ

Мадрид, 30. серпня. — Хор українських студентів, що студіюють на місцевому університеті, співав сьогодні на концерті, організованому „Радіом Насіональ". Концерт був трансмітований еспанськими радіовисильнями. На найблищий час згаданий студентський хор підготовляє окремий концерт українських пісень, що буде передаваний теж на коротких хвилях.

НОВИЙ ГРЕЦЬКИЙ УРЯД ПРОПОНУЄ ПОВНУ АМНЕСТІЮ ПАРТИЗАНАМ

Енергійні заходи, скеровані на закінчення внутрішніх безпорядків в країні.

Атени, Греція, 8 вересня. Премієр нового грецького коаліційного уряду, Темістоклес Софоліюс, зложив сьогодні в парляменті заяву про політику нового уряду, при чому запропонував повну амнестію для всіх партизанів, які в найкоротшому часі добровільно зложать зброю та вернуться до мирної праці. Якщо комуністи послухають заклику уряду, тоді комуністична партія не буде поставлена поза законом і всім будуть забезпечені повні демократичні права, без огляду на минуле. Точне виконання амнестійних постанов наглядав би і ґарантував би окремий урядовий комітет та міжнародна рада. На випадок, коли б комуністи продовжували безпорядки в країні, відкидаючи амнестійну пропозицію премієра, тоді уряд „з великим жалем" зверне всі сили народу і країни, щоб цілком знищити ворохобників, їх симпатиків і тих, які їм допомагають та зробить це „в найбільш радикальний спосіб".

МОЖЛИВІСТЬ РОЗЛАМУ МІЖ СОЦІЯЛІСТАМИ І КОМУНІСТАМИ В УГОРЩИНІ

Будапешт, Угорщина, 8 вересня. Сьогодні зібрався тут конгрес Мадярської Соціялістичної Партії, який має вирішити, чи соціялісти залишаться дальше в коаліції з комуністами, чи мають відмовитися від співпраці. До пізної години ввечері справа ще не була вирішена. Деякі зі соціялістичних провідників вважають, що краще залишитися в коаліції аж до закінчення російської окупації і тоді перевести нові вибори. Інші не-комуністичні партії роблять на соціялістів натиск до виступлення з коаліції з комуністами.

БРИТАНЦІ І АМЕРИКАНЦІ БОЙКОТУЮТЬ КОМУНІСТИЧНУ ПАРАДУ В БОЛГАРІЇ

Софія, Болгарія, 8 вересня. Завтра тут має відбутися велика парада в третю річницю переходу Болгарії на бік Союзників та встановлення уряду т. зв. Патріотичного Фронту. Святкування матимуть чисто комуністичний характер та відбудуться під знаком портретів Сталіна. Британська і американська дипломатичні місії з доручення своїх урядів бойкотуватимуть параду, виявляючи тим невдоволення цих країн політикою болгарського комуністичного уряду, куди належить теж розвязання Аграрної Партії, закриття опозиційних газет і головно вирок смерти на провідника опозиції, Миколу Петкова.

ФРАНЦІЯ ПРОПОНУЄ КОЛЕКТИВНУ АКЦІЮ В СПРАВІ ВІДБУДОВИ

Париж, 8 вересня. На засіданні екзекутивного Комітету Конференції Европейської Співпраці у звязку з Планом Маршала, французький представник взивав сьогодні заступлені на конференції 16 західноевропейських країн до колективної співпраці і відповідальности за збільшення европейської продукції, не дожидаючи американських вказівок. В найближчий понеділок мала б відбутися вже кінцева сесія конференції і на ній будуть приявні міністри закордонних справ Франції та Великої Британії.

ІТАЛІЙСЬКИЙ ПЛАН ЕКОНОМІЧНОЇ ВІДБУДОВИ

Рим, Італія, 8 вересня. Зі зближених до уряду італійських кол сьогодні повідомлено, що Італія була б економічно незалежна і самовистачальна вже в 1952 році, якщоб її в рямках Пляну Маршала признано 2,500,000,000 долярів. Подрібний план економічної відбудови Італії в цих рямках предложено Конференції Европейської Співпраці в Парижі.

ІТАЛІЙСЬКІ КОМУНІСТИ ПОЧИНАЮТЬ „ОСІННИЙ НАСТУП"

1,000,000 сільсько-господарських робітників проголосили страйк.

Рим, 8 вересня. Приблизно 1,000,000 сільсько-господарських робітників в районах долини ріки По проголосили сьогодні страйк, загрожуючи дуже поважно італійським живам, головно зборові рису. Страйком керують комуністи, що заповіли ще дальші демонстрації. Ця акція вважається початком „осіннього наступу" комуністів проти уряду, заповідженого комуністичним провідником Толіяті, який в додатку обіцяв використати в разі потреби ще 30,000 „добре озброєних партизанів".

ПОЧАЛАСЯ КОНФЕРЕНЦІЯ В СПРАВІ НІМЕЦЬКОГО ВУГІЛЛЯ

Берлін, 8 вересня. В головній кватирі британського військового управління почалася сьогодні конференція представників Злучених Держав, Великої Британії і Франції, завданням якої є вирішити справу продукції німецького вугілля в Рурщині. Франція погоджується на збільшення продукції, але під умовою, що збільшиться теж вивіз німецького вугілля до Франції.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НЕМА НЕВТРАЛЬНОСТИ — МІЖ ДОБРОМ І ЗЛОМ

Мабуть сенатор Артур Г. Ванденберґ має рацію, коли закидає американській пресі, що вона замало писала про Між-Американську Конференцію в Ріо Де Жанейро, на якій осягнено „справжнє пан-американське обєднання". Виглядає, що ця конференція не була „одною з багатьох", хоч і важних, але такою, якої вислiди заважать глибоко на акції Обєднаних Держав, як і на дальших світових подіях.

Спосіб, в який приймали президента Трумана в Бразилії, був дійсно щирий і приязний, але важним є не так настрій, як це, про що в цьому дружньому настрою говорили, зокрема про що говорили на спільнім зібранню сенаторів і послів бразилійського конгресу. З цього боку дуже характеристична промова бразилійського сенатора Артура Сантоса, який серед громових оплесків заявив:

„Будуччина християнської цивілізації є в руках Злучених Держав. Ми почуваємось до обовязку допомогти Злученим Державам в їх боротьбі за вратування демократії. Ми ніколи не залишимо цеї справи".

Як можна догадуватись, є це свого роду відповідь на різні заяви президента та американського уряду в справі замирення світа та обовязку Злучених Держав подбати, щоб цей мир в цілому світі дійсно настав. Та не тільки це! Злучені Держави проголосили вже багатьома наворотами, як цей мир має виглядати. Це саме проголосив теж і в часі нарад Між-Американської Конференції секретар стейту Маршал. Та видно, що це така важна справа, що президент Труман вважав ще вказаним згадати про це й в своїй промові, виголошеній в бразилійськім конгресі.

Президент Труман спершу зазначив, що промовляє в леґіслятурі, яка є вибрана в такий свобідний спосіб, що можна сказати, що засідають у ній представники народу. „В демократичній країні леґіслятура є тим самим що й нарід", казав президент. Пригадавши, що Злучені Держави були першими, які визнали Бразилію як незалежну державу, та як то бразилійський нарід звертався до них за допомогою у своїх змаганнях до незалежности, президент Труман підкреслив, що тепер треба Бразилії та Злученим Державам, разом з іншими республиками Західньої Гемісфери, допомогти цілому людству вийти з хаосу і вратувати життя та свободу багатьох міліонів зневірених людей. Дружба Бразилії та Злучених Держав, хоч як вони далеко віддалені від себе, спиралася, казав президент, на спільних ідеалах і принціпах і на спільній моралі, яка повинна обовязувати одиницю і загал та повинна бути в основі теж і міжнародних відносин. Всюди повинні панувати закон і порядок, а не груба сила. Тут президент згадав за високий „вічний" принціп бразилійської закордонної політики, а це про те, що не може бути невтральности, коли треба вибирати між злим і добрим, як це проголосив бразилієць Руї Барбаросса. При цьому президент ще й тут згадав за права і гідність людини та за демократичний спосіб життя, які мусять заіснувати не тільки в Бразилії та Злучених Державах, але теж і в цілому світі.

Керенський в „обороні" словян

В Америці живе Олександер Керенський, російський політичний діяч, відомий головно зі свого премієрства в Тимчасовім Уряді в часі російської революції в 1917 році. Тепер він, оскільки нам відомо, став американським горожанином, одружився з багатою американкою і „політикує'' в користь „демократичної Росії", використовуючи свої давні чи нові звязки, які йому дають легший доступ до преси, чи в інші важні місця. Керенський ратував як „демократ'' в часі революції стару „неподільну" Росію в такий спосіб, який тільки помагав большевикам захопити владу в Росії. Те вони і зробили і держать цю владу досі.

Покинувши Росію і опинившись за кордоном Керенський продовжував з Парижа ратувати „демократичну Росію", а тепер пробує це робити зі Злучених Держав, видвигаючи концепцію „союзу вільних народів демократичної Росії", себто „єдиної неділимої Росії''. Америці ще далі є цілковите незнання Росії, себто з кого й чого складалася царська Росія, чи якою є новітня, яка прибрала назву СССР. Прибувши до Америки на доклади ще перед другою війною Керенський обговорював питання Росії в такий спосіб, якби Україна цілком не існувала. Мимоходом кажучи, це саме робив і Павло Мілюков, російський історик і ліберал, міністер закордонних справ в уряді Керенського, який теж приїздив сюди з Парижа на доклади. Та цей бодай пробував викручуватись, відповідаючи раз кількома словами на запити в справі України, які йому подано на картці на докладі в Ню Йорку.

Пригадуємо це, бо не слід нам забувати тепер за діяння різних Керенських, коли в Америці зачалася доба отверезіння щодо розуміння Росії. Можливо, що доперва тепер буде можна зацікавити міродайні чинники серіозно теж і справою незалежности України, чи інших країн та народів, поневолених Москвою. Можливо, що тепер уже зрозуміють в Америці, що Україна і Росія не є одно й те саме, але дві окремі території, які держить вкупі тільки груба сила кремлінської диктатури, та що є два народи, український і московський, з різною історією і різною національною культурою. Саме тепер пора, щоб теж і американці словянського походження відгородили себе від „опіки старшого словянського брата", себто від російської пропаганди старої дати, як і цеї, що іде нині з червоної Москви і тільки ганьбу наносить словянському імені.

Олександер Керенський узявся доказувати в соціялістичнім „Ню Лідер" (з 30. серпня 1947), що російські словяни" не є „невільниками", як це написав в „Америкен Меґезин" (за серпень) конгресмен Чарлз А. Ітон, голова Конгресового Комітету для закордонних справ.

Ітон заявився у своїй статті за „тверду руку" і за „збройну боротьбу'' з Росією, коли нема іншого способу, щоб здержати її агресивність, дораджуючи спершу виключити Росію з Організації Обєднаних Держав. Ітон каже, що американці мають до діла з „безоглядним і брутальним народом", якого „є так багато, як термітів".

„Ню Лідер" називає підхід Ітона „ненауковим і негуманітарним'', „політично небезпечним", а теж і „недемократичним", бо автор не робить різниці між урядом і народом.

Певно, що ніхто не подивується, що Керенський взявся боронити свій російський нарід і виказувати, що Ітон не має слушности. Добре зробив Керенський, що вказав Ітонові на його плутанину зі словом „словяни". Одначе „обороняючи'' словян, Керенський пише, що „словянські нації — росіяни, поляки, чехи, серби та інші здержали німецький „Дранг нах Остен''. Це ніби у відповідь Ітонові, що коли він уже хоче „війни з Росією", то чому обиджає усіх словян, зараховуючи їх до „невільників". З цього, що англійська назва „словян'' і „невільників" майже однакова, Ітон мішає ці дві назви.

Як бачимо, Керенський обороняючи в першу чергу „російських словян", якось забув і цим разом за другий найбільший словянський нарід, за український нарід; цей, який найбільше витерпів у боротьбі з німецьким наїздом. Очевидно, що це не є ніяка помилка. Це свідома ідентифікація російського народу з українським на те, щоб далі не було в Америці й в світі „українського питання", щоб далі була одна Росія і один російський нарід.

Керенський, доказуючи свободолюбність російського народу, покликується на ці часи, коли проголошено незалежність Злучених Держав, а в Деклярацію Незалежности вписувано права людини, яких ніяка влада не може їй відібрати. Каже Керенський, що саме в цьому самомому часі в Росії ділось те саме, бо й там голошено ті самі ідеали. Одначе „забув'' згадати за історичну правду, а саме за це, що в цьому часі, коли ідеали свободи перемагали на американській землі, там в Европі, в Україні, російська влада зруйнувала Січ Запорозьку. Десятки тисяч вільних українців, що жили демократичним духом Козацької України пігнала ця влада з України в Росію, щоби будувати її нову столицю, її канали і т. п.

Керенський хоче зєднувати симпатії американського народу для народу російського. Це йому вільно робити; це навіть його обовязок як російського патріота. Та інша справа його російська „демократична'' політика. Інакше, як він, обороняючи російський нарід, пробує ратувати „єдину Росію", прикриваючи її по царськім і червонім плащику ще „демократичним", який український нарід мав уже нагоду пізнати за Керенщини в 1917 році.

Певно, що Керенському та іншим росіянам в Америці прикро глядіти на це, як зачинає підупадати сентимент до Росії й росіян та як зачинають появлятися аж такі статті, як конгресмена Ітона. Це реакція на поширювану досі неправду про Росію. Бо чи хто з росіян написав чи говорив тут правду про змагання українського народу до волі, до державної самостійности? Усі такі спроби з нашого боку були оклеветувані, а українську боротьбу за самостійність називано не інакше, а тільки роботою „німецьких агентів". Америку завалювано такою російською пропагандою, у якій Росія являлася ідеальною країною з незвичайно високою культурою, з великими поступовими думками, від якої треба тільки іншим вчитись. І то все здобуток „великого російського народу". Та тепер зачинають появлятись книжки, як от Джана Фишера п. н. „Чому вони поводяться як росіяни'', в якій американець не має слів похвали для українського народу, його людяности, культури і боротьби за волю. Росіяни, включно з „демократами" Керенськими, звикли досі прикривати такі речі „Росією" і „росіянами". Тепер це не вдається просто тому, що в Америці зачали глибше приглядатися Росії й пізнавати її народи, їхню культуру та їхні політичні змагання. Тепер зачинають розуміти, що це не Україна з Києвом агресивна та імперіялістична, а тільки Росія (Московщина) з Москвою та Ленінградом, та що саме Україна перша й одинока так довго ставила навіть збройний опір комуністичній навалі з Москви, спинюючи тим похід большевизму не тільки на свої землі, але й на цілу західню Европу. Для Керенських та йому подібних ці речі невигідні й тому він навіть не згадує за Україну та українців, коли мова про страшну боротьбу з Гітлером. Царат, Керенщина чи Советчина — які не були б між ними різниці — всі за „єдину Росію". Фірми міняються, але цілі однакові.

Туреччина у воєнній орбіті

Друга річниця покінчення війни між Японією й Аліянтами пригадала світові напруження, яке панувало серед Аліянтів безпосередньо перед здачею Японії. Вже тоді не скривали американські кореспонденти деяких потягнень одного з Аліянтів, а саме Советської Росії, які були обраховані на зайняття Ірану й Туреччини. Лише швидкому й несподіваному закінченні війни з Японією треба завдячувати, що Росія свого пляну тоді не виконала. Коли тепер Америка почала висилати матеріяли на побудову пристаней і шляхів у Туреччині на підставі ухвали конгресу, то це вказує, що Туреччина не менше загрожена Советами як і Греція.

Вісті, які наспіли з Адріянополя, в Туреччині, до американських газет з кінцем серпня, сповіщають про постійну загрозу війни для турецької провінції Тракії, яка лежить на схід від Греції і на південь від комуністами опанованої Болгарії. Спеціяльна кореспонденція Аслана Гумбараджі до щоденника Ню Йорк Таймс згадує, що два роки після війни, страх Тракії перед агресією збоку Росії ще не покінчений і що цей страх доконує знищення цеї рільничої та плодовитої країни. Сказано, що в Тракії тепер обмаль цивільного населення, бо воно тікає, а війська в ній тільки, що воно творить один військовий табор, в якому нема місця для цивільних осіб. Крім цього усі 5 провінцій Тракії підлягають воєнному праву, заведеному там турецьким урядом.

В Тракії йде побудова воєнних фортифікацій на великі розміри. У місті Адріянополі, віддаленому лише три мил́і від болгарської границі, головні шляхи забудовані протитанковими бункерами, а відвічні придорожні дуби підміновані динамітом так, щоб кожної хвилини могли бути повалені впоперек шляхів і вулиць для евентуального спинення походу ворога. Потяги, які виходять з Істанбулу до Адріянополя, похожі на воєнні потяги.

Здовж побережжя від болгарської границі над Чорним морем аж до грецької границі над Середземним морем нема добрих портів і мабуть з цієї причини Америка приспішує висилку матеріялів для побудови портів. Так само розбудовують над берегами ріки Маріци різні воєнні уладження і її саму поглиблюють, щоб можна посилати матеріяли тією частиною її бігу, що становить границю між Туреччиною й Грецією.

Такі й подібні вісті з турецької території нагадують на воєнну небезпеку, що її Туреччина переживала під час світової війни, хоча сама в ній участи не брала. Небезпека не була уроєна, а дійсна, як про це свідчать різні документи, що їх Туреччина хоче оприлюднити в заповідженім виданні Білої Книги. Урядова турецька газета Улюс вже тепер друкує деякі документи про відношення Туреччини до сусідів та інших держав, починаючи з 1939 р. У документах виказується, чому Гітлер напав на Туреччину, а одним з найважніших документів є предявлення, яке свідчить про пляни Росії напасти на Туреччину на спілку з державами Осі.

Цей документ каже, що вже в 1941 р. советський уряд піддавав думку Болгарії напасти на Туреччину. Сталін в нагороду за такий напад обіцював „дарувати" Болгарії Східню Тракію. Одначе Болгарія відкинула цю пропозицію тому, що вона тоді стояла в тіснім союзі з Німеччиною. Болгарія не лише не пішла війною проти Туреччини, але навпаки, підписала 17. лютого 1941 р. договір з Туречиною в справі ненападу і при цій нагоді виявила Туреччині советські пляни.

Згідно з документами, які друкує газета Улюс, Сталін пробував дістати згоду Гітлера на спільну російсько-болгарську війну проти Туреччини ще заки зголосив предложення Болгарії. Це сталося тоді, коли Молотов приїхав до Берліна, тобто в листопаді 1940 р. Він тоді сказав Гітлерові, що Росія хоче напасти на Болгарію. Сталінові йшло тоді про те, щоб „легким коштом'' сповнити мрію російських царів і здобути приступ до Босфору й Дарданелів. Одначе йому на перешкоді станув Гітлер, який очевидно, мав свої пляни і не згодився на пропозицію Сталіна.

Оприлюднення цього документу вказує, що Сталін хотів поділитися з Гітлером Туреччиною на таких самих взірцях, як поділився Польщею. Та коли це йому не вдалося, то це не є його заслугою і про це добре памятає тепер Англія й Америка. Висилка великої допомоги Туреччині збоку Америки вказує, що ще не погребана надія на спинення Росії від дальшого її походу на завоювання світу.

ПЕТРО ХОРОЛ — Права застережені.

НА ТЕРНОВИХ ДОРОГАХ СОВЄТСЬКИХ

22)

Дехто з присутніх заатакували мене. Один запитав чому я приховав прогул однієї робітниці. Я відповів, що у неї померла мати, крім малих дітей дома нікого не лишилося й тому я дав їй відпустку на один день. Начальник Томатного цеху навів приклад пунктуального виконання ним указу: у його механіка-машиніста у вівторок помер батько, але робітникові відпустки він не дав. Мертвого поховали у неділю, коли син був вільний. Він не допустив прогулу й зниження виконання пляну.

„ТУРБОТА ПРО ЛЮДИНУ"

Зменшення кількости робітників у промисловости й їх плинність приносили чимало шкоди. Умови вимагали підвищення виробітку, а визиск робітництва здавався недостатним. Підвищували норми виробітку так:

Уряд видавав черговий указ про підвищення заробітку робітників на 12—15%. Ще перед тим кілька партійних комітетів одержували таємні вказівки про переведення кампанії за підвищення норм виробітку на 50 процентів. Вся ця підготовка провадилась заздалегідь і кілька партійних комітетів знали коли цей указ буде переданий по радіо. Як тільки кінчали слухати радіопередачу указу — негайно починалась „робота". Того ж дня керівники цехів скликали летючі збори робітників і повідомляли про зміст указу. При цьому щедро розсипалися у вихвалюванні уряду, підкреслювали його „заботу" за трудящих, „мудрість", „любов" і т. д. і т. п. За збільшення норм виробітку у цій стадії — глибока мовчанка. З цих летючих зборів, робітників приводять на загальний мітинг, де збирають усіх працюючих на підприємстві.

Тут — знову доповідь і тіж вихвалювання партії й уряду. Тут же є один підготований позапартійний, належно поінструктований, або комуніст, або просто не місцева приїзжа особа, якої ніхто не знав. Її звуть робітником. Він виступає в імені місцевого робітництва й на знак вдячности за „заботу" уряду і на доказ любови до нього пропонує підвищити норми виробітку на потрібну кількість процентів. Ця пропозиція негайно підхоплюється розпорошеними між робітниками партійцями, які після довгого ряду агітаційних виступів пропозицію ставлять на відкрите голосування. Якщо помітять, що хтось не піднімав руки за пропозицію — пропонують висловитись. Це кваліфікується як контрреволюційний виступ проти партії й уряду. Такій жертві дітись нікуди. Раніше робітники пробували виступати проти такого „піклування" за них, але після того вони зникали невідомо куди. Тому всі, а в першу чергу ті, що почували свою чи своїх батьків „вину" в минулому, похапцем підіймали руки „за". Тут же зачитувано заздалегідь написану у партійному комітеті резолюцію. Після прийняття її телеграфічно надсилали урядові, широко розголошували у місцевих, обласних та республіканських газетах і кампанія набувала загальнодержавного розмаху. Уряд згідно з „бажанням" самих робітників був, звичайно, „змушений" розпорядитись про підвищення норм виробітку.

Так змушували сміятись тих, на чиїх шиях все тугіше затягалась петля визиску й глибоких безнадійних злиднів.

ДІЙСНІСТЬ

Указ про прикріплення робітників до підприємств захопив багато родин, члени яких тимчасово працювали на різних підприємствах і часто в різних місцевостях країни, — несподівано. Подружжя, батьки й діти були назавжди прикріплені до цих підприємств і розлучені. Прохання про переміщення не допомогали, бо нижчі інстанції боялись порушити указ, а вищі — стежили за його виконанням нижчими. Так у жертву диктаторсько - комуністичній державі принесені люди й родини.

Весною 1938 року, одним з керівних партійців комбінату, було висловлене необережне побажання, щоби керівники цехівб лижче знайомились з матеріяльно побутовими умовами своїх робітників. Я знав добре, з власного досвіду, важке матеріяльне становище робітництва, але моє положення не дозволяло мені займатись цим питанням раніше. Щойно тепер я міг вільніше про це заговорити. Я почав відвідувати робітничі родини.

Заходжу в родину нашого конюха Башкінцева, що був кадровим, одним з давніших робітників комбінату.

Мешкання: одна невелика кімната. Це кухня, їдальня й спальня разом. Глиняна долівка. В неї забито кілки, а на них покладені дошки. Це — ліжко для цілої родини. На ньому давно потерта солома, накрита ганчірям з старих мішків. Цілі мішки, набиті соломою, були замісць головних подушок. Замісць покривал — куски старого брезенту та старої драної одежі. Над „ліжком" — колиска з немовлям, вкритим ковдрою з мішка. Під ним також наповнений соломою мішок. Господиня з передчасно постарілим виснаженим обличчям, у старій одежі. Говорить тихо, боязко. Босими ногами бігають двоє дітей: хлопчик років 7 та дівчинка років 9. Я дав їм кілька цукерків та кусників цукру.

(Дальше буде).

Володомир Мацяк.

Соборність і реґіоналізм в Україні

Здавалося б, що поняття соборности і реґіональности в нашій історії для нас настільки добре знані, що було б банальним і зайвим займатися ними. Проте, скільки власне зайвих недорозумінь, неясностей і спорів доводилося і доводиться зустрічати отверто обо „між рядками" в нашому друкованому слові та в громадському житті, в звязку з зачіплюваними та як слід незясованими поняттями й фактами соборности та реґіоналізму, ба що більше, в нашому минулому й теперішньому. Немало у нас надуживано та однобічно й неповно освітлювано й освітлюеться ті всі поняття від соборности аж до „загумінковости" — без ширшого синтетичного підходу, спертого на твердих історичних фактах і новіших історичних дослідах. Врядигоди промвчується невигідні кому, хоча добре відомі факти з нашої історії. А прецінь, в тяжких і відповідальних тепер для нашого народу часах і умовинах, для більшого економізування наших сил для розвязки важливіших питань „бути чи не бути'' нашого народу, слід коротко здати собі справу з соборности та реґіоналізму як важливих фактів з історії християнської України від часів Володимира Великого Святого аж по сьогднішній день.

Соборність усіх українських автохтонних земель в одній українській державі — бо тільки вона тоді могла існувати — досить рідкий факт у нашій тисячолітній історії. В нашому минулому ми знаемо двояку міру соборности: 1. Максимальну соборність України в рямках повности всіх українських земель разом з їх усіма державними центрами в одній українській державі та 2. мінімальну собрність, під якою можемо розуміти більшість (а не повність) обеднаних у одній українській державі найважніших українських етнічних територій разом з їх головними державними устроями.

Крім цих ступенів соборности історичної України ми мали в нашій історії також несоборні українські державні пероди, позбавлені найважливіших українських державних центрів і територій.

Однак не легко встановити нам ступінь соборности чи саму несоборність українських державностей в їх поодиноких періодах нашого тисячоліття аж до наших днів, — без розяснення важливого . питанння, котрі це були державні й державнотворчі центри України в усіх часах і чому саме вони. Здається, ми досі привикли до безосновного погляду, що ми його неслушно закріпили в безспірний факт, що в усій нашій тисячолітній історії християнська Україна мала тільки і завжди один единий сталий державний і державотворчий центр — Київ. А це зовсім не так! Державних центрів ми мали (на наше щастя!) два сталих, органічних і непроминаючих, тобто Київ і Львів, та багато несталих, проминаючих і коньюнктуральних.

Приглянься справі ближче. В одному періоді Київської княжої великодержави окрім Киева, тіеї добре нам знаної столиці і центру України, нові історичні досліди дозволяють поставити проблему тогочасного другого державного центру обеднаної Київської Держави аж до часів Володимира Великого й Ярослава Мудрого та й пізніше. Тим другим сталим державним центром України була на заході Галичина з її великою і важливою для торгівлі і комунікації середущо-східньої Европи системою сухопутніх і річкових шляхів-артерій. Ці шляхи сходилися в один центр-город званий Головсько (тобто головний, столичний город — сьогодні Головсько, назва передмістя Львова) положений на місці пізнішого Львова, коли ще Львова не було. Це Головсько як центр Галичини і її шляхів повстало в часах найпізніше до VIII. ст. по Христі. Західній центр Київської Держави Рюриковичів — Галичина з Головським і пізнішими центрами Галичем, Звенигородом (під Львовом), Перемишлем і Теребовлею мала десь від VII.-VIII. аж до X.-XI. ст. і пізніше таке велике значення для всієї України, що за Галичину й за її оборонний форпост „Червенські городи" довго, завзято та криваво змагалися між собою дві великодержави Київська Володимира Великого Святого і Ярослава Мудрого та Польща Болеславів Хоробрих і Сміливих (диви Бюлетень УВАН в Авґсбурґу з 1947 р., числа 11-12 стор. 16-19.

Значення і роля Галичини як другого і останнього по Киеву сталого державного й державотворчого центру не будуть для нас дивні й незрозумілі з уваги на пізніші важливі історичні факти. Скоро після смерти Ярослава Мудрого й упадку Киева й київської держави в половині XII. століття, Галичина відокремилася в незалежне й самостійне Галицьке князівство, а згодом від кінця XII. до половини XIV. ст. дала основи могутній і суверенній Галицько-Волинській Державі разом з її галицькими державно-органічними та церковно-культурними центрами Львовом і Галичем. При тих центрах інші галицько-волинські центри, такі як Звенигород, Перемишль, Володимир Волинський, Холм, Белз, Луцьк й інші мали тільки переходове й несталe значення. І коли в пізніших довгих століттях після упадку Київської та Галицько-Волинської Держав тратять своє давніше державно-політичне та церковно-культурне значення аж до початків XVI. ст. всі центри України, що ними були в Київській Державі Київ, Чернігів, Великий Новгород, Переяслав, Тмуторокань та майже всі центри Галицько-Волинської Держави разом із Галичем, то тільки один единий старий Львів з Галичиною, дарма, що під тяжкою польською займанщиною задержуе для України у великій мірі своє давне державо — і культуротворче значення й силу.

Галичина і Львів дає Киеву в початках XVII. ст. могутній імпульс до оживлення і відновлення в Україні самостійного державно — культуротворчого життя, давши з себе основоположників і організаторів Козацької Гетьманської Держави в особах Петра Конашевича Сагайдачного і Богдана Хмельницького. Все таки в наслідок польсько-московської державно-політичної переваги та слабости Козацької Держави не Київ і не Львів, але Запорозька Січ, Чигирин і Батурин стають короткотривалими центрами на те, щоб скоро закінчити своє недовге державно-політичне життя і значення разом з Козацькою Державою. І знову тільки Київ і Львів з Галичиною як едині старі українські державотворчі і духові центри піднімають в 1914-1918 рр. новий державно-визвольний чин. В 1914 р., перший Львів створює у себе завязок нової української визвольної збройної сили в формаціях Українських Січових Стрільців, за ним створює в 1917 р. Київ нову українську державу і збройну силу, в яку в січні 1919 р. увіллялася Західньо-Українська Народна Республіка. I

(Закінчення буде.)

Участь українців у міжнародній мистецькій виставі у Фельдкірх.

Заходами Суспільної Служби Перес. Осіб у Форарльбергу влаштовано в неділю, дня 3. серпня ц. р. у Фельдкірхській французькій школі міжнародну виставку мистецтва та народної штуки. Всі національні групи Суспільної Служби Форарлбергу спричинились до звеличання цієї виставки. Сам губернатор Фельдкірха командант де Монрон дав свій почесний патронат. Створено комісію - жюрі, яка старанно позбирала експонати. Українська група придбала найбільш мистецьких та народніх предметів з високим смаком. В підготовчій праці заслуговують на признання мгр. Орищук, секретар Сусп. Служби з дружиною, п. Филиповичева Степанія, арт. мал. Мошинський В., проф. В.-й, мгр. Ковальчук та інші пані й панове. В пятьох обширних залях і коридорах по мистецьки розміщено експонати слідуючих національних груп: українців, мадярів, литоців, москалів та поляків. Саме відкриття виставки набрало вигляд величавого чужинецького свята. В присутності представників французької, австрійської влади, ІРО-а, харитативних товариств та преси п-ні де Монрон відкрила святочно виставку. Чужинцям найкраще подобалась із всіх українська заля, де по мистецьки та із смаком розміщено експонати українського народнього мистецтва, як різнородні вишивки (гуцульські та полтавські килими, народні строї, різьби, — з робітні Кузьмича з Брегенц, кераміка, писанки та проч. В цій залі нічого немає зайвого, ні накопиченого. Гармонію красоти доповнює образ Шевченка, роботи члена жюрі арт. мал. Мошинського на тлі національних барв. Сусідна кімната це мадярське мистецтво, досить скромно репрезентоване. На першім поверсі в двох залях розміщено образи мистців вищезгаданих національних груп. Там українці теж займають перше місце. В них можна побачити роботи українських малярів, як В. Мошинського, портретиста та іконографа, М. Крушельницького — пейсажиста, Левицького — графіка з портретом дружини, Ю. Кульчицького з рядом дереворитів та інш.

Серед них всіх артист маляр Мошинський В. має майже найбільше експонатів (около 10), серед яких слід відмітити портрет його молодшої доні, дама у фельдкірхській народній ноші, св. Пантелеймон, грибки та інш. В тих салях рівнож розміщені експонати мадярських мистців, багато спроваджених зпоза Форарльбергу, нащо жюрі не дало своєї згоди, литовських переважно пейсажистів, польських та російських, із яких значне місце займає арт. мал. Александер Соколов. Слід зазначити, що Управа старанно видрукувала каталоги в обох мовах для чужинців, а особливо швайцарців та назначила, особливо в українській виставовій салі, симпатичних панночок для пояснення в обох мовах. З відкриття виставки пороблені рівнож знимки. Подібні виставки українського народного мистецтва відбулися минулого року в Брегенц, Дорнбірн і Блюденц.

Осок.

Розшукування цивільних осіб

III.

Спеціяльний Відділ Департаменту Державних Справ.

Одним зі способів, яким можна пробувати скомунікуватися з пошукуваними особами, з якими ще не навязано звязку, є спеціяльний відділ при департаменті державних справ. Цей відділ помагає американським громадянам відшукати американських громадян заграницею й часом також відшукати не-громадян, коли вони живуть не в районі, що вважається „неспокійним". Відділ не приймає прохань про пошукування від не-громадян.

Про працю відділу в справах пошукувань говорив голова відділу — Алберт Е. Клатенбурґ — перед конгресом під-комітету в справах грошевих призначень, за останньої сесії конгресу.

Наприклад, американський громадянин пише до відділу й просить допомогти йому відшукати когось з рідні, скажім, у Чехословаччині. Відділ видає інструкції до відповідного американського консуля. Коли пошукувана особа є американським громадянином, то буде зроблено всі старання знайти її. Коли пошукувана особа не є амереканським громадянином, пошукування обмежуються до старання знайти її адресу через телефонні книжки та інші подібні джерела інформації. Якщо та особа живе в „неспокійнім" місці, консулят не береться за пошукування. Що до Німеччини, американський консуль не може шукати німецького громадянина, бо, як каже А. Клатенбурґ, нема для того відповідних можливостей.

Він так само пояснив, що відділ не може нічого зробити для американського громадянина, який шукає рідних в Естонії й Латвії (та в Литві, хоч не подано, чи згадав він цю країну). Запити про тих осіб треба направляти до американської амбасади в Москві. З амбасади можуть вислати реестрованого листа на останню знану адресу пошукуваної особи. На деякі з тих листів приходять відповіди, деякі повертаються невідкритими. Як каже А. Клатенбурґ, амбасада не може звернутися до советського уряду за інформаціями про пошукувану особу. Советський уряд не визнає запитів уряду другої держави відносно громадянина третьої держави, або відносно особи, яку він вважає советським громадянином.

Американські громадяни, які бажають звернутися до департаменту державних справ в справі пошукування, повинні писати до Division of Protective Service, Department of State. Washington 25, D. C. Але треба памятати, що ці прохання департамент державних справ направляє до американського консуля заграницею. Оскільки консуляти переобтяжені своєю іншою працею, треба звертатись до цього джерела тільки в крайних випадках й щойно тоді, як вже випробовано всі інші способи (наприклад через Американський Червоний Хрест та через організації-членів Центрального Бюра Пошукувань).

Для зручности повторюемо список організацій, що є членами Центрального Бюра Пошукувань:

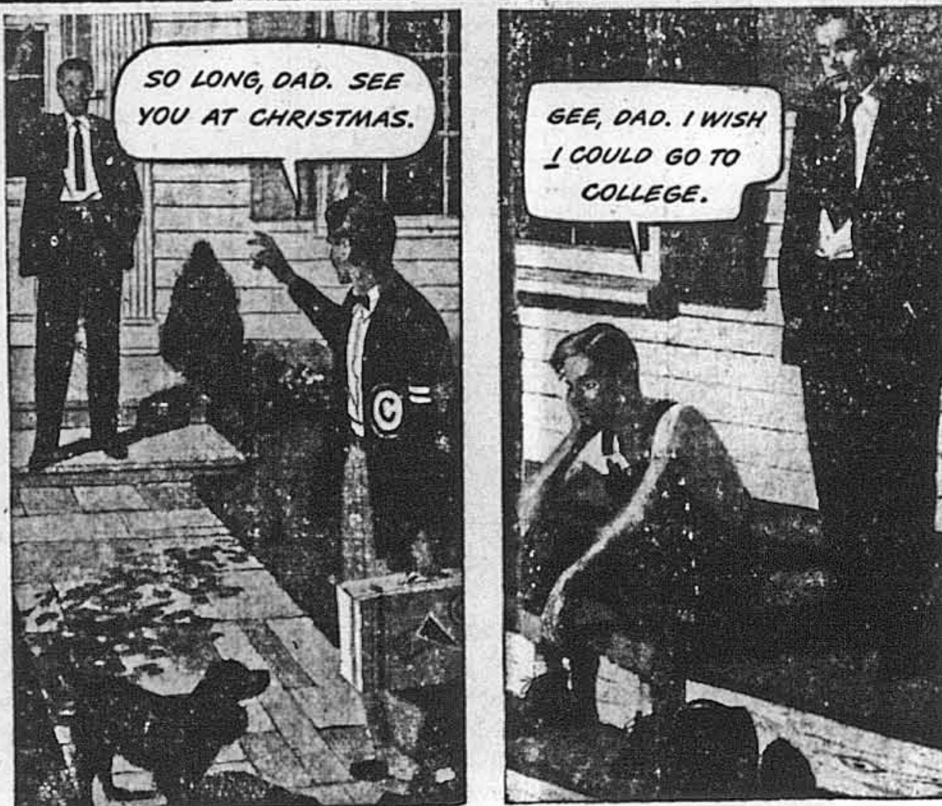
(1) The American Christian Committee for Refugees, Inc., 147 West 42nd Street, New York 18, N. Y.; (2) American Friends Eervice Committee, 20 South 12th Street, Philadelphia 7, Pa.; (3) American Federation of International Institutes, 11 West 42nd Street, New York 18, N. Y.; (4) Canadian Location Service, 4221 Esplanade Avenue, Montreal, Canada; (5) HIAS (Hebrew Sheltering and Immigrant Aid Society), 425 Lafayette Street, New York 3, N. Y.; (6) International Migration Service, 122 East 22nd Street, New York 10, N. Y.; (7) United Service for New Americans, 15 Park Row, New York 7, N. Y.

Загальна Рада — ФЛІС.

ЖІНКА РОБІТНИЦЯ ПОТРЕБУЄ $34 ТИЖНЕВО.

Кільки потребує жінка-робітниця тижнево на своє утримання? — Оце важливе питання, яке витвигають сьогодні в Ню Йорку. На це відповідають, що річно потрібно їй $1,796.35, або $34.55 тижневс, коли жінка живе при родині. Ці цифри подає урядова статистика з 1946 р. на підставі перегляду відносин стейтового департаменту праці. Подрібні видатки представляються так: мешкання, харч вдома, і т. п. — $10.30; перекуска на обід під час праці — $.53; одяг — $5.75; втримання одягу — 48 ц.; особисті видатки для чистоти 96 ц.; видатки на лікаря — $1.41; обезпечення — 95 ц.; видатки на розривку у свобідним часі — $2.52; інші життеві конечности — $1.99; ощадности — $3.45; податки — $4.20.

Досліди переводить нюйорський стейт на підставі закону про мінімальну платню з засторогою, що вони мусять брати під увагу все, що потрібне до життя людини серед нормальних відносин. Це творить так званий „життевий стандарт". Він зміняється відповідно до місцевих відносин в різних місцевостях. У місцевостях, де число мешканців менше ніж 10,000 душ, ці кошти менші. У більших містах кошти життя троха вищі.

Римське право в Полтавському Полковому Суді XVII. ст.

(Ескіз з історії українського права).

Року 1670 Полтавський полковий суд в складі: городового отамана Демка Яковенка, міського війта, Левка, бурмістра, Якова Манченка та ще „многих обчих зацних особ" розглядав скаргу Мартина Петренка, який обвинувачував свою жінку, Палажку, в тому, що хотіла його отруїти. Подробиці цієї справи настільки цікаві й так майстерно описані в судовому декреті, що замісто сухого переказу подаємо дословно зміст цілого декрету: „Скаржився Мартин Петренко з Супрунівки й показував, публічно презентуючи, яшний корж, тонко випечений, з гадюкою, що дала йому зїсти жінка його, Палажка, з намови Ганни Дацихи. Тоді була питана перед нами Палажка, для якої причини те незбожне діло над мужем своїм строїла? На то Палажка очне мовила Ганні Дацисі: „Ти ж, йдучи до череди і в розмові нашій наказала мені дати мужеві гадину для отрути, аби по світу не ходив. Цю гадину, здохлу чи вбиту, багато людей бачило під тином Василя, Ємцового зятя. Середину цієї гадини я спекла в кожі і в ночі дала мужеві". Закликані свідки зізнали: „Панове, бачили ми частину гадини в тім коржі тай Ваші Милости можете оглянути признаки тієї гадини на коржі, та ребра й кости в платку, що з рота виплював Мартин". Ми, судді, видячи публічно презентоване „лице" — ребра в коржі запеченої гадини, поневаж Палажка хотіла заподіяти смерть мужові своєму з направи Ганни Дацихи, декретом прикрислимо з Розділу XI, артикулу : „Гди би з ненависти й немилости обидві сторони, муж яко й жона, будучи в розтирку, з яких кольвек причин один другого приправил о горло, замордував або струїв, таковий мордер без милости мает бути каран горлом тим способом, яко би отца або матку забив, що ясніше сказано в артикулі 7 того ж Розділу: „Таковий мордер не тільки горлом мает бути караний, але й почтивість і всі маєтки тратить, а такою смертю ганебною має бути скараний: по ринку возячи, кліщами тіло рвати, а потім в шкуряний міх всадивши до нього пса, півня, ужа, кота, і те все в міх всадивши зашити та де найглибше до води втопити. Таким же способом і помішники його, яких він виволає або на них правом буде переведено, мають бути карані. „Справу цю велілисмо в книги міські Полтавські вписати, що й є вписано року й дня вище-названого". (Актова книга Полтавського городового уряду для справ поточних, за р.р. 1664-1671).

З правного погляду карний вчинок, якого допустилась Палажка Петренкова, не був злочином позбавлення життя, лише замахом на отруту мужа свого, але незвиклий спосіб, вжитий Палажкою для доконання злочину, а ще більше незвикла, компльікована форма кари, що встановлена Литовський Статут 1588 р., чинний тоді закон, певне вплинули на суд і він не виніс остаточної резолюції про застосування цієї кари до винної Палажки. Суд, як сказано в декреті, „прикрив лише декретом" цю справу, се б то перевів судове слідство, добув признання Палажкою своєї вини, знайшов в законі відповідну норму, але не наказав скарати Палажку зазначеною в законі карою. Ні з того судового декрету в цій справі в судових актах не знайдено, тому невідомо, яку кару суд остаточно застосував.

30 років пізніше той же Полтавський полковий суд судив Уляну Денисиху, що за допомогою жінок судідок вбила свого хворого чоловіка. Дениса Бідняка. В своєму декреті суд зазначив, що Денисиха заслуговує кари, яка встановлена арт. 7, Розділу XI. Литовського Статуту, себ то тієї ж кари, що була зацитована і в справі Палажки Петренкової, але й на цей раз суд одмовився застосувати цю кару й пояснив чому: „поневаж в нас того звичаю не заховуеть". Замісто цієї кари суд „запобігаючи такої злости, аби промеж людьми, а звлаща межі малженством не множилася, мает вона, Денисиха, подлуг нинішнього декрету коньми по ринку волочена і кріцами торгана, а на останку мает смертельне четвертуванням скарана сама одна, а помошниці її повинні головщину кревним Дениса платити і вину панську (полковникові) й урядову (судові)". В цьому випадку суд застосував кару, що предписує карний кодекс імпер. Карла V. за кваліфіковане вбивство (арт. 137).

В обох наведених випадках Полтавський суд цитував саму норму Литовського Статуту, який був тоді діючим законом в козацькій державі. Ця норма для злочину вбивства мужем жінки або жінкою мужа встановлює кару, яку Ставут встановляв для злочину отцевбивства.

Кара складалась зпопереднього мучення — „кіньми по ринку волочить і тіло рвати гарячими кліщами" та кари на горло: злочинця посадити в шкіряний мішок разом з півнем (в тексті Статуту вжито архаїчну назву півня — „кур"), псом, котом та вужем, добре завязати і в глибокій воді втопити. Попереднє мучення в богатьох випадках предписував Литовський Статут для посилення кари на горло в застрашаючих цілях: „щоб інші не важились того робити". Що ж торкається форми кари на горло, то до Литовського Статуту вона попала таким способом. В кодексі законів імператора Юстиніяна, у відділі Дігест'кара за вбивство батька чи матері формулована так: „всадити в міх разом з півнем, псом, гадюкою й малпою і перемішати з цими звірями, а потім в близьке море чи в річку вкинути". Ця норма в XIV. ст. була наведена, як зразок старовинної римської кари за отцевбивство, коментаторами Саксонського Ляндрехту або „Зерцала Саксонського" (Книга II., арт. 14. Глоса), причому коментатори пояснили символічне значення звірят, що мали товаришувати злочинцеві в дорозі на той світ. В XVI. ст. Б. Гроїцький, польський правник і популяризатор Магдебурзького міського права, що було рецеповано в Польщі, Литві й Україні, запозичив цю норму з Саксонського Зерцала застосував її до обставин місцевого життя в Польщі, замінивши малпу котом, а гадюку — вужем, і вмістив в своїй книзі „Порядок судів Магдебурзького права", що вийшла друком р. 1559, придбала великої популярности і вживалась в судах, як кодекс Магдебурзького права. Як встановив проф. Максимейко шляхом аналізу карних законів Литовського Статуту 1588 р., редактори Статуту в свою чергу запозичили з „Порядку" Б. Гроїцького) частина IV, стор. 233-234) цю норму та вмістили її в арт. 7. Розділу XI. Статуту.

Такий був довгий шлях, яким ця оригінальна з незвиклими аксесуарами кара давнього римського права з Юстиніянового кодексу перейшла до Литовського Статуту, а потім до декретів Полтавського полкового суду та до мійських актових книг полтавських.

(„Вісті"). **А. Я.**

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо зпочатку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

11,007 Цьорох зі Львова від Чапельський Андрія.

11,008 Русінська Анни з с. Лобізва (Лісько) від Кулацька Анни.

11,009 Мартишин Івана з с. Микулинці (Снятин) від Дякович Ольги.

11,010 Андрушків Миколи зі Зборівщини від Андрушків Теодора.

11,011 Кириленко Зиновія з с. Озірна (Біла Церква) від Кириленко Ігора.

11,012 Мулик Григорія з с. Лубянка Нижна (Збараж) від Хруль Омеляна.

11,013 Дутчак Василя з с. Раковець (Надвірна) від Рудяк Якова.

11,014 Просить о афідевіт: д-р Петрина Василь, ветеринар, літ 40, з с. Запишів (Львів).

11,015 Просить о афідевіт: Іваницький Віктор з Городенки, швець, літ 51. Добрий його знакомий Хитрий, нехай відізветься.

11,016 Лешньовський Онуфрія, Куніцька Анни (Мартин) з с. Білий Камінь (Золочів) від Лешньовський Володимира і Михайла.

11,017 Лелос Теклі (Бачинська) і Михайла, Притульська Пазі, Скурчак Теклі і Михайла з с. Жерниця Виж. (Лісько) від Бачинський Олександра.

11,018 Кліманський Сергія з с. Дубівка (Тараща), Франчук Якова з с. Мала Вовнянка від Кліманська Анни.

11,019 Белюх Івана, Михайла і Йосифа з с. Гузелів (Лісько) від Шпак Дмитра.

11,020 Труш Миколи з с. Дидятичі від Цимбаляк Василя.

11,021 Адамяк Павла з с. Ямна Дольна, Цибенко Степана і Михайла від Адамяк Катерини.

11,022 Тимків Павла і Івана з с. Джурин (Чортків) від Гричишин Петра.

11,023 Кайда Анастазії від Кайда Романа, син Дмитра.

11,024 Шпак Михайла від інж. Хамуляк Івана з с. Семушів (Сянік).

По інформації пишіть до:
United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

В запитах просимо конечно подавати групу і число.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Відділ 204 повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в суботу, 13. вересня, в год. 8:15 вечір. в гали укр. прав. громади, 334 Іст 14. вул. За те в інші суботи в місяці буде тільки збірка членських вкладок. — М. Близнак, секр.

ЙОНГСТАВН, Ог — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 230, повідомляє всіх своїх місцевих іпозамісцевих членів, що спеціяльні і 3-квартальні збори відбудуться в суботу, 13. вересня, в год. 6:30 вечір, в гали церковній, 526 В. Райен Еве. Просимо всіх членів прийти на означений час, бо є важна справа до вирішення. Не явившийся член заплатить кару згідно з ухвалою. — За уряд: І. Бріяць, предс.; Й. Білик, кас.; І. Павловський, секр.

ЕМБРІДЖ, ПА. — Бр. св. Василія Великого, від. 161, повідомляє своїх членів і члениць, що місячні збори відбудуться в суботу, 13. вересня, в годині 7. ввечір, у власній домівці. Взиваємо всіх місцевих і позамісцевих членів прийти на збори, бо є важні справи до вирішення. Просимо приєднувати нових членів до У. Н. Союзу, як старших так і дітей, та вирівнати свої місячні вкладки. — Уряд.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. У. Н. Союзу, від. 292 подає до відома усім членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 14. вересня, в годині 1:30 пополудні, в гали У. Н. Дому, 4655 Мартін ул. Просимо прийти численно. — І. Форись, предс.; П. Кізел, секр.; І. Андрусевич, кас.

СКРЕНТОН, ПА. — Тов. Над Збручa, від. 280, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 14. вересня, в годині 3. пополудні, в У. Г. Клюбі, 608 В. Лаквана Ев. Приявність членів є обовязкова. — За уряд: О. Запоточний, Р. Рубльовський.

БРУКЛИН, Н. Й. — Тов. Запорозька Січ, від. 325, повідомляє своїх членів, що квартальні збори відбудуться у пятницю, 12. вересня, у своїй галі, 216 Гренд ул., в годині 8. ввечір. Просимо членів конче прийти тай вирівнати свої вкладки, бо інакше будуть суспедовані. Приведіть нових членів на збори і впишіть свої діти до Тов. і Союзу. Не приявний на зборах член підлягає карі згідно зо статутом. — Уряд.

КЛИФТОН, Н. ДЖ. — Тов. Укр. Січ, від. 182, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 14. вересня, в годині 2. пополудні, в гали парохіяльній, 45-47 Говп Еве., Пасейк. Просимо членів прийти на збори і вирівняти свої належитости. Також просимо членів, котрі мають знайомах, щоби привели їх на збори та вписали до Союзу. — І. Живицький, предс.; Г. Яськів, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Звичайні місячні збори Бр. св. Володимира, від. 130, відбудуться в суботу, 13. вересня, в годині 8. ввечір, в церковній гали при 7. вул. Просимо всіх членів і члениць прийти на час, бо маємо важні справи до полагодження. — І. Серединський, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Збори Тов. Сокіл, від. 336, відбудуться в неділю, 14. вересня, в годині 1. пополудні. Просимо всіх членів прийти на збори і вирівнати свої вкладки. Маємо важні справи до вирішення. Просимо привести своїх знайомх і вписати в члени Тов. Сокіл і У. Н. Союзу. — Г. Степанек, предс.; Г. Кісіль, секр.-кас.; Т. Кальмук, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Тов. ім. І. Франка, від. 334, відбудуться 14. вересня, в год. 1. попол., в У. Н. Домі. Просимо членів прийти на збори, бо є важні справи до полагодження. Зараз по зборах відбудеться приняття для членів. — За уряд: Н. Задерецький, предс.; С. Морозович, секр.-кас.; . Жук, рек. секр.

РАРЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 367, відбудуться в неділю, 14. вересня, в год. 1:30 пополудні, в галі церковній. Просимо всіх членів явитись на збори, вирівнати свої вкладки і належитости. Всім нам залежить добро Товариства і Союзу, тому всі як один повинні старатись, щоб наше Товариство і Союз зростав в члени і маєток. Стараймося помагати приєднувати нових членів і вписуймо свої діти і внуки. — Секр.

МОНЕСЕН, ПА. — Повідомляємо членів Бр. св. Ап. Петра й Павла, від. 338, що місячні збори відбудуться в неділю, 14. вересня, в год. 2. попол. в українській галі, 213 Скунмекер Ев., ріг 2. вул. Просимо всіх членів прийти і заплатити свої залеглости. — За уряд: М. Коваль, предс.; М. Куць, секр.

ТОМАСТОН, КОНН. — Тов Українська Січ, від. 421, відбуде триквартальні збори 13. вересня в год. 8. ввечір, в українській галі на Проспект ул. Просимо всіх членів прийти на ці збори. На зборах буде прочитаний лист від Союзу в дуже важній справі. — За уряд: А. Береза, предс.; М. Шипінька, кас.; Ф. Чесніх, секр.

ГАМТРАМК, МІШ. — Повідомляємо місцевих і позамісцевих членів і члениць Тов. ім. М. Шашкевича, від. 94, що звичайні здори Тов. відбудуться в неділю, 14. сересня, точно в годині 1:30 попол., в сали де звичайно. Взиваємо всіх членів прийти на ці збори, бо є важні справи до рішення. — За уряд: А. Патра, рек. секр. Tel. T.R. 3-0073.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Василія, від. 339, відбудуться в суботу, 13. вересня, в год. 7. ввечір, в галі Громади, 3322 Н. Лавренс ул. Просимо всіх місцевих і позамісцевих членів прийти на збори, бо є важні справи, Зачалась кампанія за новими членами, тож просимо всіх членів постаратись приєднати кількох членів. — За уряд: І. Сорока (ст.), предс.; Т. Плавяник, кас.; А. Хромяк, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Тов. Дністер, від. 361, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 13. вересня, точно в год. 8. ввечір, в церковній гали, 28 Іст 7. вул. Звертаємо членам увагу, що в минулих двох місяцях збори не відбулись з причини гарячки, тому всі важні справи осталися на ці збори до полагодження. Просимо всіх членів прийти на ці збори і вирівняти залеглі вкладки. — За уряд: М. Мелетич, предс.; Н. Левкович, кас.; П. Кучма, фін. секр.; С. Левко, рек. секр.

МЕНВІЛ, Н. ДЖ. — Збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, відбудуться 14. вересня в год. 2. попол, в домі Лісного. — І. Шегера, предс.; Л. Мартинчук, кас.; Н. Лісний, секр.

БРОНКС, Н. Й. — Тов. Згода, від. 210, повідомляє, що чвертьрічні збори відбудуться в суботу, 13. вересня, в год. 8. ввечір, в гали 1243 Пюрітан Ев. Маємо справи до полагодження, тому просимо всіх членів прийти на час. — Т. Давидів, предс.; С. Завадовський, кас.; М. Франко, секр.

Кожний, хто бажає, щоби прислане ним оголошення **пошукувань родини і знайомих різних скитальників** було поміщене у „Свободі" **безплатно**, хай вишле таке оголошення впрост до
UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.
Хто бажає, щоби прислане ним оголошення було **поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне**, то хай **разом з оголошенням перешле гроші. Одноразове** оголошення, розміру 1½ цаля в одній колюмні, коштує $1.00.
Адм. „Свободи".

ПОШУКУЮТЬ

КУХТА ВАСИЛЬ, син Михайла і Марії, урод. в Королику польськім, повіт Сянік, пошукує стрийків
ІВАНА, МИКОЛАЯ І ВАСИЛЯ КУХТІВ
усі з Королика польського, повіт Сянік, та **ВАСИЛЯ** і його брата **КУРДИЛА**, урод. в Далюжі, повіт Сянік, та їх рідню. Відомість прошу подавати на адресу: **Кухта Василь, Bayreuth Leopold Kaserne, і на Sanitary Charitable, Munich Dachauer 9/Ц, Germany.**

Родину
КРУЛЬ ЮЗЕФА, КРУЛЬ НИКОЛАЯ
з села Глинної.
Сестра шукає братів:
МИКОЛАЯ БОДНАР
десь в Latrobe
І ПЕТРА СТАРЯТ
десь в Hamburg.
Хто знає про них, або вони самі, прошу зголоситись до:
ЛЕХ МИХАЙЛО,
122 S. 2nd St., Brooklyn, N. Y.

ПОДЯКА

Дякую Українському Народному Союзові за скоре виплачення мені посмертної запомоги по моїм мужу бл. п.
ГРЕГОРІЮ АРКАТИН,
котрий походив з села Вівкова, пов. Перемишляни, Західна Україна, й помер 23. червня 1947 року в Чесапік Ситі, Мд.
Дякую також Всч. о.о. Плеканові й Федашеві за похоронні відправи. Дальше дякую родині, сусідам і знайомим, які здалека і близька приїхали віддати останню прислугу Покійному. Дякую також усім, що жертвували Служби Божій за упокій душі Покійного.
Жена МАРІЯ АРКАТИН І ДІТИ.

Домашня Праця

ПОШУКУЄ

Бизнесмен вдовець пошукує **СТАРШОЇ ДІВЧИНИ** або **ВДОВИ** за гавзкіперку. Добра платня. Подайте всі інформації в першім листі. Пишіть на таку адресу: **P. O. Box 19, Station K, New York City.**

ТАРЗАН, ч. 1682. Дивна тактика.

WHEN ZORG'S CLUB CAME DOWN, TARZAN WASN'T THERE.
ROARING IN RAGE THE HUGE WARRIOR RAISED HIS LONG KNIFE AND LEAPED.
LIKE A LEOPARD THE APE-MAN ROLLED ON HIS BACK—
—AS THE PONDEROUS GIANT LANDED, SWINGING HIS KNIFE VICIOUSLY.

Коли Зоргів дручок спустився вділ, Тарзан а вже не було в тому місці.

Велетень-войовник заревів зо злости, вхопив за свій довгий ніж і скочив вперед.

Наче леопард малпочоловік опинився на своїх плечах...

...саме в хвилині, як могутній велетень прискочив до нього, вимахуючи грізно ножем.